

NIEUWSBRIEF

Maandelijks uitgave, editie juni 2023

Nieuws van de Stichting

- **Rients Abma onderscheiden met de ICGN Lifetime Achievement Award**
Eumedion-directeur Rients Abma is op 20 juni jl. onderscheiden met de 'Lifetime Achievement Award' van het International Corporate Governance Network (ICGN). Hij is de eerste Nederlander die deze prestigieuze onderscheiding in ontvangst heeft mogen nemen. De ICGN Lifetime Achievement Award wordt periodiek uitgereikt aan personen die uitzonderlijke prestaties hebben geleverd op het gebied van corporate governance en hebben bijgedragen aan aanzienlijke corporate governance verbeteringen in één of meer jurisdicties. Rients Abma werd door het ICGN Awards Committee en het ICGN-bestuur geroemd om zijn tomeloze inzet in de afgelopen twintig jaar om de corporate governancestandaarden en -praktijken in Nederland en de Europese Unie (EU) naar een hoger niveau te tillen. In zijn dankwoord stelde de Eumedion-directeur dat hij dat met veel enthousiasme en overtuiging heeft gedaan. Volgens hem is goede corporate governance een randvoorwaarde voor welvaart en welzijn in de gehele samenleving. De internationale onderscheiding is volgens Rients Abma niet alleen bedoeld voor hem als individu maar ook voor de organisaties waarvoor hij heeft gewerkt en nog steeds werkt, niet in de laatste plaats Eumedion. Eumedion heeft zich, volgens hem, in de afgelopen 25 jaar ontwikkeld als een betrouwbaar en professioneel corporate governance en duurzaamheidsplatform met maatschappelijk aanzien en hoge impact. Hij bedankte in het bijzonder de Eumedion-deelnemers, de gehele Eumedion-staf en het bestuur die dit mee helpen opbouwen. De Lifetime Achievement Award werd

uitgereikt tijdens het dit jaar in Toronto gehouden jaarcongres van ICGN.

- **Martijn Bos benoemd tot lid van het 'EFRAG Connectivity Advisory Panel'**

De Technical Expert Group (TEG) van de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) heeft Martijn Bos benoemd tot lid van de het nieuwe 'EFRAG Connectivity Advisory Panel' (EFRAG CAP). Martijn Bos is beleidsadviseur verslaggeving en audit bij Eumedion. EFRAG heeft de samenstelling van de nieuwe adviesgroep op 16 juni jl. bekendgemaakt. Onder de 'EFRAG-paraplu' hangt onder meer de Europese standaardzetter voor duurzaamheidsinformatie. EFRAG CAP zal EFRAG TEG adviseren over onderwerpen die gerelateerd zijn aan het TEG-project over de samenhang tussen financiële en duurzaamheidsverslaggeving. Zo zal de adviesgroep onder meer om input gevraagd worden om coherentie en consistentie te bewerkstelligen tussen financiële en duurzaamheidsinformatie en om de grenzen liggen tussen financiële en duurzaamheidsverslaggeving te markeren. EFRAG CAP telt in totaal 24 leden, inclusief voorzitter Jens Berger. Deze Duitse accountant is ook de voorzitter van de EFRAG TEG. De adviesgroep bestaat uit afgevaardigden van onder meer institutionele beleggers, beursgenoteerde ondernemingen, accountantskantoren, toezichthouders en de wetenschap. Zo'n 150 mensen hadden zich voor de adviesgroep aangemeld.'

- **Eumedion-jaarverslag en -jaarrekening 2022 gepubliceerd**

De Vergadering van Deelnemers van Eumedion heeft op 29 juni jl. de Eumedion-jaarrekening 2022 goedgekeurd en de bestuursleden van Eumedion gedechargeerd van hun taken in boekjaar

2022. In navolging van de beursgenoteerde ondernemingen heeft de externe accountant van Eumedion (KPMG) een uitgebreide controleverklaring bij de jaarrekening gevoegd. Tezamen met de jaarrekening is ook het bestuursverslag over boekjaar 2022 gepubliceerd. Het bestuursverslag biedt een overzicht van alle activiteiten die Eumedion in 2022 heeft verricht. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn te downloaden via: <http://bit.ly/3PJm6XU>.

Uit het bestuur

- Tijdens zijn vergadering van 29 juni jl. besprak het **Algemeen bestuur** het jaarverslag 2022 en stelde het de jaarrekening 2022 vast. Voorts werd het evaluatierapport van de in 2023 gehouden aandeelhoudersvergaderingen (AVA's) vastgesteld.

Activiteiten Commissies

- De **Beleggingscommissie** vergaderde op 1 juni jl. onder meer over de bevindingen en de conclusies van het AVA-seizoen 2023.
- De **Juridische Commissie** besprak tijdens haar vergadering van 27 juni jl. onder meer de conceptreactie van Eumedion op de voorstellen van de Europese koepels van financiële toezichthouders om de gedelegeerde SFDR-verordening te wijzigen.

Komende activiteiten

- *1 november 2023, vanaf 13.00 uur, Eumedion-symposium in de Johan Cruijff Arena te Amsterdam* ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van Eumedion en het 20-jarig bestaan van de Nederlandse Corporate Governance Code. Richard Blickman (bestuursvoorzitter BES), Feike Sijbesma (president-commissaris Philips), Laura van Geest (AFM-bestuursvoorzitter), Jaap Winter (hoogleraar ondernemingsrecht VU en INSEAD) en Amra Balić (BlackRock) bespreken de waarde en de toekomst van Eumedion en de Code. De toegang is gratis. Reserveer uw plek via info@eumedion.nl.

Nieuws uit Den Haag

- **Minister van Financiën bekijkt of AFM-toezicht op verslaggeving moet worden hervormd**

Minister Kaag (Financiën) zal bezien of de Autoriteit Financiële Markten (AFM) zelfstandig de bevoegdheid moet krijgen om beursgenoteerde ondernemingen te dwingen de jaarrekening of het bestuursverslag aan te passen. Ook wil zij bekijken of de AFM de mogelijkheid moet krijgen om beursgenoteerde ondernemingen te beboeten voor verslaggeving die niet voldoet aan de wettelijke normen. Dit schrijft de minister in haar op 7 juni jl. verzonden reactie op één van de wetgevingswensen van de AFM. De AFM schrijft in haar wetgevingsbrief dat het verslaggevingstoezicht nu een civielrechtelijke basis heeft, hetgeen afwijkt van de rest van haar toezicht dat een bestuursrechtelijke basis heeft. In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat als de AFM een correctie in de verslaggeving noodzakelijk acht, de toezichthouder genoodzaakt is om bij de Ondernemingskamer (OK) een zaak aan te spannen. Deze toezichtssystematiek acht de AFM minder effectief en efficiënt. Bovendien wijkt zij af van de door de koepel van Europese beurstoezichthouders ESMA uitgevaardigde richtsnoeren voor het toezicht op de naleving van de voorschriften voor financiële informatie. Minister Kaag vindt dat een dergelijke fundamentele (stelsel)wijziging van het verslaggevingstoezicht een zorgvuldig proces vergt. Zij wil eerst van de belanghebbenden (waaronder vertegenwoordigers van aandeelhouders) en het Ministerie van Justitie en Veiligheid vernemen of de AFM-wens haalbaar is en wat de gevolgen hiervan zijn. Dit proces zal worden losgekoppeld van het aankomende wetsvoorstel om de richtlijn duurzaamheidsverslaggeving ("CSRD") in de Nederlandse wet- en regelgeving te implementeren. Op grond van dit wetsvoorstel zal de AFM in de nabije toekomst ook toezicht gaan houden op de duurzaamheidsverslaggeving van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. Het implementatiewetsvoorstel zal de bestaande – civielrechtelijke – toezichtssystematiek dus niet gaan wijzigen. Op korte termijn zal de

minister wel regelen dat binnen deze toezichtsystematiek de AFM ook toezicht gaat houden op de naleving van de verplichtingen uit de Taxonomieverordening voor beursgenoteerde ondernemingen.

- **Wetsvoorstel grensoverschrijdende verrichtingen door Tweede en Eerste Kamer aangenomen**

Het wordt voor Nederlandse ondernemingen binnenkort gemakkelijker om tot een grensoverschrijdende omzetting, fusie of splitsing binnen de EU te komen. Tegelijkertijd wordt het ook voor ondernemingen uit een andere EU-lidstaat gemakkelijker om zich om te vormen tot een Nederlandse rechtspersoon. Het wetsvoorstel ter implementatie van de EU-richtlijn grensoverschrijdende omzettingen, fusies en splitsingen (tezamen ook wel 'verrichtingen' genoemd) is op 1 juni jl. als hamerstuk door de Tweede Kamer aangenomen en op 27 juni jl. ook als hamerstuk door de Eerste Kamer afgedaan. De richtlijn grensoverschrijdende verrichtingen werd in 2019 vastgesteld en heeft tot doel om de vrijheid van vestiging binnen de EU te bevorderen. De richtlijn codificeert vaste jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie die in het in de praktijk al sinds 2008 mogelijk maakt om binnen de EU grensoverschrijdende fusies, splitsingen en omzettingen te effectueren. Op basis van de richtlijn bevat het wetsvoorstel een aantal waarborgen voor de rechten van aandeelhouders, schuldeisers en werknemers in het geval van een grensoverschrijdende verrichting. Werknemers (of de ondernemingsraad) en schuldeisers krijgen onder meer de mogelijkheid om een schriftelijk advies of schriftelijke opmerkingen over de grensoverschrijdende verrichting aan de AVA kenbaar te maken. De AVA moet vervolgens met ten minste een 2/3 stemmeerderheid met het voorstel instemmen. Ondernemingen mogen een hogere stembepening in hun statuten opnemen (tot maximaal 90% van de stemrechten). Ook mogen zij een quorum stellen (tot maximaal 90% van het geplaatste kapitaal). Aandeelhouders die tegen het voorstel hebben gestemd of slechts stemrechtloze aandelen houden, komen in aanmerking voor een geldelijke vergoeding als schadeloosstelling. Het is de

verwachting dat het wetsvoorstel al op 1 juli a.s. in werking zal treden, mede omdat de implementatietermijn al op 31 januari jl. verliep.

Nieuws uit Brussel

- **Europees Parlement stelt positie over CSDDD-voorstel vast**

Grote ondernemingen zullen verplicht worden gesteld om de feitelijke en potentiële negatieve effecten van hun eigen activiteiten of die van hun zakenrelaties op mens en milieu in kaart te brengen, te beperken en zo nodig te beëindigen. Onder die negatieve effecten vallen in ieder geval kinderarbeid, slavernij, arbeidsuitbuiting, vervuiling, milieuschade, klimaatverandering en biodiversiteitsverlies. Dit staat in de versie van het voorstel voor een 'Corporate Sustainability Due Diligence Directive' (CSDDD) die het Europees Parlement (EP) in een plenaire zitting op 1 juni jl. met een meerderheid van 366 stemmen voor, 225 tegen en 38 onthoudingen heeft aangenomen. In de EP-positie staat ook dat grote institutionele beleggers zich moeten inspannen om de negatieve externaliteiten van de bedrijfsactiviteiten van de ondernemingen waarin zij aandelen houden te beperken en te beëindigen. De verantwoordelijkheid gaat evenwel niet verder dan het voeren van een gesprek met het bestuur van de desbetreffende onderneming en het stemmen op AVA's. Banken en verzekeraars zullen, op grond van de EP-positie, verplicht zijn om de klanten waarmee zij een contractuele relatie hebben (bijvoorbeeld bij het aangaan van een lening of een polis) te 'screenen' op negatieve effecten op mens en milieu. Verder dienen bestuurders van grote ondernemingen bij het nemen van besluiten rekening te houden met de korte, middellange en lange termijn gevolgen van die besluiten voor duurzaamheidsfactoren, waaronder mensenrechten, klimaatverandering en milieu. Alle grote Europese en niet-Europese ondernemingen moeten van het EP een plan vaststellen dat ervoor zorgt dat hun bedrijfsstrategie verenigbaar is met de beperking van de opwarming van de aarde tot 1,5 °C, in overeenstemming met het Klimaatakkoord van Parijs. Het EP wil de bovenstaande verplichtingen opleggen aan alle EU-ondernemingen met meer dan 250

werknemers en wereldwijde omzet van meer dan € 40 miljoen, alsmede aan alle moedermaatschappijen met meer dan 500 werknemers en een wereldwijde omzet van meer dan € 150 miljoen. De verplichtingen moeten ook gaan gelden voor niet-EU-ondernemingen met een wereldwijde omzet van meer dan € 150 miljoen, waarvan meer dan € 40 miljoen is behaald in de EU. De verplichtingen zullen gefaseerd, over een periode van 3 of 4 jaar na inwerkingtreding van de richtlijn, ingaan. Nadat de Europese Raad van Ministers al in december 2022 zijn positie bepaalde en dus nu het EP, heeft inmiddels een speciale delegatie van het EP, de Europese Raad van Ministers en de Europese Commissie de onderhandelingen gestart over de definitieve CSDDD-tekst.

- **Europese Commissie zwakt verslaggevingsstandaarden voor duurzaamheidsinformatie af**

De Europese verslaggevingsstandaarden voor duurzaamheidsinformatie ('ESRS'), die vanaf boekjaar 2024 door de grotere Europese beursgenoteerde ondernemingen moeten worden toegepast, zijn minder verplichtend en gedetailleerd dan eerder door de Europese standaardzetter EFRAG-SRB was voorgesteld. De ondernemingen hoeven in beginsel alleen te rapporteren over duurzaamheidsonderwerpen die op grond van de verplicht uit te voeren materialiteitsanalyse als 'materieel' voor de onderneming zijn aangemerkt. Dit blijkt uit de ontwerp-gedelegeerde verordening inzake de ESRS die de Europese Commissie op 9 juni jl. in consultatie heeft gebracht. De ontwerp-ESRS worden, op grond van de CSRD, door de EFRAG-SRB opgesteld, maar moeten voor de verplichte toepassing ervan wel door de Europese Commissie worden vastgesteld. De Europese Commissie heeft daarbij de bevoegdheid om de ontwerp-ESRS naar eigen believen aan te passen. Daarvan heeft de Europese Commissie bij de eerste de beste mogelijkheid sterk gebruik van gemaakt. In vergelijking met de ontwerp-ESRS van de EFRAG-SRB is het aantal verslaggevingsstandaarden gelijk gebleven: twaalf. Vijf verslaggevingsstandaarden hebben betrekking op milieu-gerelateerde, vier op sociaal-gerelateerde en één op governance-gerelateerde informatie. Daarnaast zullen er nog twee 'algemene'

ESRS gelden: één over algemene verslaggevingsbeginselen en één over algemene karakteristieken van duurzaamheidsverslaggeving. De EFRAG-SRB had voorgesteld dat elke onderneming in ieder geval de twee algemene ESRS zouden moeten toepassen, alsmede de ESRS over klimaatverandering. Dat is nu losgelaten. Alleen ESRS 2 over 'general disclosures' moet nu door elke onderneming worden toegepast; de rest is afhankelijk van de uitkomsten van de materialiteitsanalyse. Volgens de Europese Commissie is dit nodig om de administratieve lastendruk voor ondernemingen in de hand te houden en om de coherentie met de standaarden van de International Sustainability Standards Board (ISSB) te bewaken. Verder heeft de Europese Commissie bepaald dat sommige rapportageverplichtingen in het eerste boekjaar nog niet gelden. Belanghebbenden hebben nog tot 7 juli a.s. de tijd om op de ontwerp-gedelegeerde verordening te reageren. Op 16 juni jl. heeft GroenLinks-Kamerlid Tom van der Lee minister Kaag (Financiën) gevraagd om de afzwakkingen via de Europese Raad van Ministers zoveel mogelijk ongedaan te maken.

- **Europese Commissie wil ESG-ratingbureaus onder toezicht plaatsen**

Een ESG-ratingbureau mag in de nabije toekomst geen adviesdiensten meer verrichten aan beleggers of ondernemingen. Bovendien moet een dergelijk bureau waarborgen dat de ratingactiviteiten in volledige onafhankelijkheid worden verricht en dat de gehanteerde methodologie tot systematische en objectieve ratings leidt. Dit staat in het op 13 juni jl. door de Europese Commissie gepresenteerde voorstel voor een verordening om ESG-ratingbureaus te reguleren. ESG-ratings zijn voor steeds meer institutionele beleggers belangrijke input om beleggingsbeslissingen te nemen. Beursgenoteerde ondernemingen hebben er daardoor in toenemende mate belang bij dat zij een hoge 'ESG-rating' hebben. De verordening heeft daarom tot doel om de kwaliteit en betrouwbaarheid van ESG-ratings te bevorderen. In dat kader moet een ESG-ratingbureau voortaan eerst een vergunning van ESMA hebben voordat het in de EU diensten mag verrichten. Het bureau zal daarna onder het doorlopend

toezicht van ESMA vallen. Bij zware overtredingen van de wettelijke regels kan de ESMA in het uiterste geval de vergunning van het bureau intrekken of een boete opleggen die kan oplopen tot 10% van de jaaromzet van het bureau. Een ESG-ratingbureau zal op grond van de verordening transparant moeten zijn over de gehanteerde methodologieën, modellen en databronnen. Kleinere ESG-ratingbureaus vallen onder een lichter regime. Het Commissie voorstel moet nog worden goedgekeurd door zowel de Europese Raad van Ministers als door het EP. Deze instituties hebben ook de mogelijkheid om het voorstel te amenderen. Belanghebbenden kunnen nog tot 18 augustus a.s. feedback geven op het verordeningvoorstel.

- **Europese Commissie presenteert criteria om te bepalen of activiteiten bijdragen aan beter milieu**

De Europese Commissie heeft op 13 juni jl. de ontwerp-gedelegeerde verordeningen gepresenteerd om te bepalen of de economische activiteiten van ondernemingen bijdragen aan de Europese milieudoelstellingen. Deze zogenoemde technische screeningscriteria moeten bepalen of de activiteiten van ondernemingen bijdragen aan i) het duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen, ii) de transitie naar een circulaire economie, iii) de preventie en bestrijding van verontreiniging en iv) de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen. Het is de bedoeling dat de grotere beursgenoteerde ondernemingen hierover vanaf boekjaar 2024 gaan rapporteren. Deze criteria vullen de al bestaande technische screeningscriteria over de klimaatgerelateerde milieudoelstellingen aan. Op basis van die criteria moeten de grotere beursgenoteerde ondernemingen al bepalen in hoeverre hun activiteiten bijdragen aan de mitigatie van en adaptatie aan klimaatverandering. De beursgenoteerde ondernemingen rapporteren hierover al sinds boekjaar 2021 in hun jaarverslag. De Taxonomieverordening en de daarop gebaseerde technische screeningscriteria moeten ervoor zorgen dat ondernemingen hun mate van 'groenheid' op een eenduidige

manier meten en daarover rapporteren, zodat beleggers dit ook kunnen doen ten aanzien van hun beleggingsportefeuilles en -producten.

- **Europese Raad stemt in met versoepelde noteringseisen en prospectus- en marktmisbruikregels**

De EU-lidstaten mogen toestaan dat een onderneming die naar de beurs gaat minder dan 10% van de aandelen in de vrije verhandeling brengt ('free float'). De betreffende effectenbeurs moet dan wel in zijn reglementen hebben staan dat er een minimumaantal aandeelhouders zijn, dat een minimumaantal aandelen niet in vaste handen is of dat de marktwaarde van de vrij verhandelbare aandelen aan een minimumhoogte voldoet. Dit staat in de versie van de richtlijn over de vereisten waaraan een beursonderneming dient te voldoen waarover de Europese Raad van Ministers op 14 juni jl. een akkoord heeft bereikt. De Europese Raad versoepelt hiermee de noteringsvereisten nog verder dan de Europese Commissie in haar voorstel had gedaan. De Europese Commissie had voorgesteld om de minimale 'free float' te verlagen van 25% naar 10% van de aandelen. De Europese Raad is verder akkoord gegaan met het voorstel van de Europese Commissie om de prospectusvereisten te versoepelen. Zo hoeft het prospectus voor de beursgang minder details te bevatten en mag deze nog maximaal 300 pagina's omvatten. Wel gaat de Europese Raad minder ver met de vrijstelling van de prospectusplicht voor zogenoemde vervolgemissies over een periode van 12 maanden. De Commissie had voorgesteld om de prospectusplicht te laten vervallen als een onderneming maximaal 40% nieuwe aandelen uitgeeft in dat jaar. De Europese Raad heeft dit percentage teruggebracht tot 30. De Europese Raad heeft verder de door de Europese Commissie voorgestelde beperking van het toepassingsbereik van de verplichting tot openbaarmaking van voorwetenschap uit hoofde van de Verordening marktmisbruik deels teruggedraaid. Het EP moet zijn positie ten aanzien van de hiervoor genoemde voorstellen nog bepalen. Pas daarna zullen de onderhandelingen over de definitieve wetteksten starten.

- **EP-rapporteur: alle beurs-ondernemingen moeten meervoudig stemrecht kunnen invoeren**

Niet alleen de ondernemingen die hun aandelen willen laten verhandelen aan een zogenoemde MKB-groeiemarkt, maar ook de ondernemingen die toegang zoeken tot een zogenoemde gereguleerde markt moeten de mogelijkheid hebben om aandelen met meervoudig stemrecht uit te geven. Dit stelt de EP-rapporteur voor het richtlijnvoorstel meervoudig stemrecht voor in zijn op 14 juni jl. gepubliceerd ontwerpverslag. De Europese Commissie wil de mogelijkheid tot uitgifte van 'dual class'-aandelen juist beperken tot de kleine, snelgroeiende ondernemingen, omdat bij dit soort ondernemingen de behoefte tot behoud van controle door de oprichter(s) bij beursgang het grootst is. De Maltese politicus Alfred Sant – lid van de sociaaldemocratische fractie in het EP – meent echter dat Europese beurzen aantrekkelijker worden als alle ondernemingen de mogelijkheid krijgen om met zowel hoog- als laagstemrecht aandelen naar de beurs te gaan. Wel wil de EP-rapporteur strikte waarborgen ter bescherming van de minderheidsaandeelhouders. Zo mag de verhouding tussen hoog- en laagstemrecht aandelen niet hoger zijn dan vijf en vervalt het meervoudig stemrecht na maximaal tien jaar. Daarnaast moeten de EU-lidstaten verhoogde eisen stellen aan de AVA-besluitvorming over voorstellen waarvoor nu al een gekwalificeerde meerderheid van stemmen nodig is. Verder stelt de EP-rapporteur voor om de aandelen met meervoudig stemrecht aan te duiden met de letters 'WVR' ('Weighted Voting Rights') om zo beleggers duidelijk te maken dat het stemrecht op dergelijke aandelen afwijkt van de gewone aandelen. EP-leden hebben nog tot 7 juli a.s. de tijd om het ontwerpverslag te amenderen. Op een later moment zullen de leden van EP-commissie Economische en Monetaire Zaken stemmen over het verslag en de amendementen daarop.

- **ESMA suggereert de creatie van een Europese Stewardship Code voor institutionele beleggers**

Het komt nog te vaak voor dat vermogensbeheerders onvoldoende inzicht

bieden in de voortgang van de discussies (ook wel 'engagement' genoemd) met de beursgenoteerde ondernemingen, zoals het koppelen van de beleggings- en stembeslissingen aan de uitkomsten van de engagement. Dat stelt ESMA in haar op 1 juni jl. gepubliceerde voortgangsrapportage over 'greenwashing' (het zich duurzamer voordoen dan een organisatie daadwerkelijk is). Het rapport is ESMA's input op het recente verzoek van de Europese Commissie om de risico's op 'greenwashing' in kaart te brengen en hoe de beurstoezichthouders deze risico's kunnen tegengaan. De koepel van Europese beurstoezichthouders noemt 'engagement' in het rapport als één van de terreinen waar vermogensbeheerders een hoog risico lopen op 'greenwashing'. "De meest voorkomende vormen van misleidende duurzaamheidsclaims van dit type zijn verwijzingen naar ongefundeerde (lege) engagementstrategieën die niet consistent of transparant zijn", aldus ESMA. ESMA geeft de Europese Commissie in overweging om een Europese Stewardship Code voor institutionele beleggers te ontwikkelen die inhoudelijke regels voor het voeren van engagement zou kunnen bevatten. Daarnaast zou de Europese Commissie kunnen overwegen om in de SFDR gedetailleerde transparantieregels op te nemen over de gevoerde dialogen met beursgenoteerde ondernemingen, zoals het publiceren van het aantal dialogen, de bereikte resultaten, de gestelde doelen en de condities om de dialoog af te breken. Andere risico's op greenwashing door vermogensbeheerders zijn de 'impact-claims', de 'groene of duurzame namen' van de financiële producten en de werking en effectiviteit van de interne systemen die ervoor moeten zorgen dat een instelling zich houdt aan haar eigen beleid. De AFM heeft op 12 juni jl. een ontwerp-leidraad duurzaamheidsclaims in consultatie gebracht. Met deze leidraad geeft de Nederlandse toezichthouder alvast handvatten aan marktpartijen voor het doen van correcte, duidelijke en niet-misleidende duurzaamheidsclaims. Belanghebbenden kunnen tot 24 juli a.s. op het concept reageren.

Ondernemingsnieuws

- **Aegon wil juridische zetel naar Bermuda verplaatsen en vermindert aantal aandeelhoudersrechten**

Aegon wil haar juridische zetel naar Bermuda verplaatsen, zodat de Bermuda Monetary Authority (BMA) het groepstoezicht kan gaan uitoefenen. Dat heeft de verzekeraar op 30 juni bekendgemaakt. Als gevolg van de voorgenomen verkoop van Aegon Nederland aan ASR Nederland zal Aegon in Nederland binnenkort geen onder toezicht staande verzekeringsactiviteiten meer hebben. Aegon zal dan nog slechts gereguleerde verzekeringsactiviteiten houden in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Spanje, Portugal, Bermuda en in een beperkt aantal andere jurisdicties. Hierdoor kan De Nederlandsche Bank (DNB) niet langer groepstoezichthouder zijn. “Na overleg met de leden van het college van toezichthouders heeft BMA Aegon laten weten dat BMA groepstoezichthouder zal worden als Aegon haar statutaire zetel naar Bermuda zou verplaatsen”, zo valt in het Aegon-persbericht te lezen. Aegon wil deze aanbeveling opvolgen. Dit heeft wel tot gevolg dat de governancestructuur van Aegon flink op de schop gaat. Zo zal Aegon het huidige dualistische bestuursmodel – met een separate RvC en bestuur – inruilen voor het monistische model waarin uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders één vennootschapsorgaan vormen. Daarnaast gaan de Aegon-aandeelhouders een aantal belangrijke rechten verliezen. Zo vervalt onder meer de bindende AVA-stem over het beloningsbeleid voor het bestuur, over het beperken en uitsluiten van het voorkeursrecht van bestaande aandeelhouders bij de uitgifte van nieuwe aandelen, over het inkopen van eigen aandelen, over de jaarlijkse decharge van het bestuur, over de vaststelling van de jaarrekening en over het afstoten van grote deelnemingen. De Nederlandse corporate governance zal ook niet meer van toepassing zijn en Aegon is ook niet voornemens om deze vrijwillig te gaan volgen. Tegelijkertijd zal de wettelijke bedenktijd van maximaal 250 dagen in het geval van een ongewenst overnamebod of aandeelhoudersactivisme niet meer op

Aegon van toepassing zijn. Het AEX-bedrijf houdt wel een Nederlandse externe accountant en zal op grond van de nieuwe statuten de AVA in beginsel om toestemming moeten vragen om grote aandelenemissies (groter dan 10% van het geplaatste kapitaal) te doen. Aegon zal binnenkort een BAVA bijeenroepen om de zetelverplaatsing te laten goedkeuren.

- **AVA's van Arcona Property Fund en Kardan verlenen bestuur geen decharge**

De AVA's van Arcona Property Fund en Kardan hebben de respectievelijke besturen geen decharge verleend voor de wijze waarop zij het beleid in 2022 hebben uitgevoerd. De op 27 juni jl. gehouden AVA van Arcona Property Fund stemde met een meerderheid van 58,6% tegen het voorstel om het bestuur decharge te verlenen voor het boekjaar 2022. Aangezien de AVA-notulen nog niet zijn gepubliceerd, is het lastig na te gaan waarom de AVA van het beursgenoteerde fonds dat belegt in commercieel vastgoed in Centraal Europa ontevreden is over de uitvoering van het beleid. Het is niet uitgesloten dat dit samenhangt met de tegenvallende bedrijfsresultaten en de wijze waarop het risicomanagement is uitgevoerd (tegoeden bij de gefailleerde Russische Sberbank en het bezit van ontwikkelingspercelen in Oekraïne). De op 19 juni jl. gehouden AVA van Kardan stemde met een meerderheid van 53,8% van de uitgebrachte stemmen tegen de decharge van het (one-tier) bestuur over boekjaar 2022. Dit hangt mogelijk samen met de structurele financieringsproblemen bij de Nederlands-Israëliëse investeringsmaatschappij. Verder hebben in juni de AVA's van Uniqure en Affimed een aantal voorstellen verworpen. De AVA van het in Amsterdam gevestigde Uniqure verwierp de voorstellen om het bestuur te machtigen om maximaal 19,9% nieuwe aandelen uit te geven en om daarop het voorkeursrecht voor bestaande aandeelhouders uit te sluiten of te beperken. De AVA van het biofarmaceutisch bedrijf keerde zich ook tegen het voorstel om het aandelenplan voor het bestuur te wijzigen. De AVA van het in Amsterdam zetelende, maar in het Duitse Heidelberg kantoor houdende Affimed stemde op 21 juni jl. het voorstel tot wijziging van het beloningsbeleid

voor de RvC weg. Het biofarmaceutisch bedrijf was voornemens om het aantal aan de commissarissen toe te kennen opties te verhogen, maar dat kan dus nu niet doorgaan.

- **Energy Transition Partners koopt aandelen van aandeelhouders in die vóór bestuursvoorstel stemmen**

De 'special purpose acquisition company' (SPAC) Energy Transition Partners heeft aandelen ingekocht van alleen die aandeelhouders die tijdig de instructie hadden gegeven om vóór het AVA-voorstel tot verlenging van de termijn voor het vinden van een geschikte overnamekandidaat te stemmen. Deze bijzondere vorm van 'proxy solicitation' voor de op 29 juni jl. gehouden AVA werd op 5 juni jl. aangekondigd. De SPAC-aandeelhouders hadden tien dagen de tijd om op het inkoopbod (ter waarde van de introductieprijs + opgebouwde rente) te reflecteren en om bewijs aan te leveren dat zij op de stemregistratiedatum (1 juni jl.) aandelen hadden en dat zij op het desbetreffende agendapunt een 'positieve' steminstructie hadden afgegeven. Ongeveer de helft van het totaal aantal uitstaande gewone aandelen werd onder de voorwaarden van het bod aangeboden. Op grond van het in 2021 uitgebrachte IPO-prospectus heeft Energy Transition Partners tot 21 juli a.s. de tijd om een geschikte overnamekandidaat te zoeken, tenzij de AVA toestemming geeft om de deadline met zes maanden te verlengen. De SPAC heeft tot nu toe geen aantrekkelijke overnamepartij gevonden en heeft nu gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de deadline te verlengen naar 21 januari 2024. Mogelijk had de SPAC aanwijzingen dat een dergelijk voorstel niet op voldoende steun kon rekenen en bood zij deze aandeelhouders aan om de aandelen tegen de 'terugbetalingsprijs' over te nemen onder de voorwaarde dat zij nog wel een positieve steminstructie over het verlengingsvoorstel afgaven. Op de op 29 juni jl. gehouden AVA stemde uiteindelijk 100% van het aanwezige of vertegenwoordigde kapitaal in met het verlengingsvoorstel, inclusief dus de partijen die op de stemregistratiedatum hun aandelen nog hielden, maar op de AVA-datum niet meer. Gesteld kan worden dat ongeveer de helft van het 'stemmend kapitaal' aan 'empty voting' deed (wel

meebeslissen of de toekomst van de onderneming, maar geen onderliggend belang (meer) vertegenwoordigen).

Overige interessante zaken

- **Herziene OESO Corporate Governance Principes en -richtlijnen voor MVO vastgesteld**

Multinationale ondernemingen worden voortaan geacht ook na te gaan of hun activiteiten negatieve effecten kunnen hebben op het dierenwelzijn, het klimaat, een rechtvaardige energietransitie, de biodiversiteit, inheemse volkeren en mensenrechtenverdedigers. Deze effecten moeten zoveel mogelijk worden geïdentificeerd, voorkomen, beperkt en beëindigd. Deze 'due diligenceverplichtingen' gelden overigens niet alleen voor de eigen activiteiten, maar ook op de activiteiten in de gehele waardeketen (zowel toeleveranciers als klanten). Dit staat in de op 8 juni jl. vastgestelde herziene versie van OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen. De invloedrijke OESO-richtlijnen over – kortweg – maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) werden voor het laatst in 2011 gewijzigd. De EU werkt momenteel aan een (gedeeltelijke) wettelijke verankering van de OESO-richtlijnen via het voorstel voor de CSDDD (zie onder 'Nieuws uit Brussel'). De OESO heeft op 8 juni jl. ook haar herziene Corporate Governance Principes vastgesteld. De G20/OESO Corporate Governance Principes worden wereldwijd aangemerkt als minimum governance-standaarden voor beursgenoteerde ondernemingen waar dan ook gezeteld en genoteerd. In de herziene Principes is een geheel nieuw hoofdstuk opgenomen, getiteld 'Duurzaamheid en weerbaarheid'. Het overkoepelende beginsel van dit hoofdstuk is dat "het corporate governance raamwerk ondernemingen en hun beleggers moet stimuleren om beslissingen te nemen en hun risico's te beheersen op een wijze die bijdraagt aan de duurzaamheid en weerbaarheid van de onderneming". Verder wordt in het nieuwe hoofdstuk het belang van "consistente, vergelijkbare en betrouwbare duurzaamheidsverslaggeving" benadrukt. De herziene G20/OESO Corporate Governance Principes zullen nu ter goedkeuring aan de Ministers van

Financiën en de presidenten van de centrale banken van de G20-landen worden voorgelegd. Deze vergaderen er op 17 en 18 juli a.s. over.

- **ISSB publiceert finale versie van eerste twee verslaggevingsstandaarden**

De International Sustainability Standards Board (ISSB) heeft op 26 juni jl. de finale versie van de eerste twee internationale verslaggevingsstandaarden voor duurzaamheidsinformatie gepubliceerd. De eerste ('S1') gaat over de algemene vereisten voor de openbaarmaking van duurzaamheids-gerelateerde financiële informatie en de tweede ('S2') over de impact van klimaatverandering. De twee standaarden zullen op 1 januari 2024 in werking treden. In de bijlage van S1 is een referentie opgenomen naar de Europese verslaggevingsstandaarden betreffende duurzaamheidsinformatie (ESRS). Ondernemingen kunnen deze gebruiken "als een bron van guidance" zolang voor andere duurzaamheidsonderwerpen nog geen ISSB-standaarden zijn ontwikkeld en de ESRS volden aan de informatiebehoeften van beleggers. S2 is gebaseerd op het verslaggevingsraamwerk van de Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) en het meten van de CO2-uitstoot aan de hand van het Greenhouse Gas Protocol. In 2024 zullen ondernemingen overigens niet verplicht zijn hun 'indirecte' uitstoot ('Scope 3') weer te geven en hoeven zij de duurzaamheidsinformatie niet tegelijkertijd met de financiële informatie te publiceren. Deze bepalingen zullen pas vanaf 1 januari 2025 in werking treden. Eumedion heeft op 26 juni jl. de publicatie van beide ISSB-standaarden verwelkomd.

- **AFM: onderzoekende houding accountants bij frauderisico-analyses vraagt nog veel meer scherp**

Accountants vinden een professioneel-kritische instelling om fraude te signaleren belangrijk, maar kunnen dit in de praktijk nog veel scherper toepassen. De verplichte stappen in de frauderisicoanalyse worden wel gevolgd, maar vaak te oppervlakkig. Dit blijkt uit het op 8 juni jl. gepubliceerde AFM-onderzoek 'Scherper of frauderisico's!' Uit dit onderzoek blijkt dat in 27 van de 32 onderzochte wettelijke controles één of

meerdere fouten zijn geconstateerd in de frauderisicoanalyse. Zo wordt het veronderstelde risico op fraude in de omzetverantwoording door accountants relatief vaak niet onderkend. Ook is het risico dat het bestuur van de onderneming zelf fraude pleegt vaak niet specifiek gemaakt. De AFM ziet nog te vaak dat accountants beredeneren waarom (fraude)risico's er niet zijn, in plaats van dat zij onderzoeken en onderbouwen hoe frauderisico's zich wel kunnen voordoen. De toezichthouder wijst er daarbij op dat een jaarrekeningcontrole risicogestuurd plaatsvindt. Op basis van een risico-inschatting worden specifieke controlewerkzaamheden uitgevoerd. Als de accountant in die fase relevante frauderisico's mist, bestaat er een verhoogde kans dat er te weinig of niet de juiste werkzaamheden worden uitgevoerd. Hierdoor wordt een afwijking van materieel belang door fraude mogelijk niet ontdekt. De AFM roept auditcommissies op om de uitkomsten van haar onderzoek te gebruiken bij het bespreken van het controleplan met de accountant, inclusief de daarin geïdentificeerde cliëntspecifieke (fraude)risico's. In 2024 gaat de AFM opnieuw onderzoek doen naar hoe accountantskantoren omgaan met fraude.